

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

سیوطی

جلسه ۸۳

استاد: وافی یزدی

موضوع: اشتغال

حالت های نصب و رفع در اسم مشتغل عنه:

۱- لزوم نصب:

الف- هرگاه اسم مقدم، بعد از چیزی واقع شود که مختص به فعل است (مثل: إن و حیثما): إن زیداً لقیته فأکرمه - حیثما عمراً تلقاه فأهنه

ب- هرگاه اسم مقدم، بعد از استفهامی غیر از همزه بیاید: این بکراً فأرتقه - هل عمراً حدّثته

۲- لزوم رفع:

الف- هرگاه اسم مقدم، بعد از چیزی بیاید که مختص به اسم است (مثل: إذا فجائیته): خرجتُ فإذا زیدٌ لقیته

ب- هرگاه بین اسم مقدم و فعل، ادات صدارت طلب، فاصله شود: زیدٌ هل رأیتَهُ؟

نکته:

موارد وجوب رفع، از مصادیق باب اشتغال خارج است زیرا با حذف ضمیر، فعل نمی تواند در اسم مقدم عمل کند (لذا ذکر موارد لزوم رفع در باب اشتغال، طردا للباب است).